

Sygn. akt I UK 395/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

Protokolant Halina Kurek

w sprawie z odwołania S. Spółki Akcyjnej z siedzibą w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o składki,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 7 października 2014 r.,

skargi kasacyjnej S. Spółki Akcyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 21 marca 2013 r.,

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od S. Spółki Akcyjnej w S.
na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwotę 3.600 (trzy
tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 21 marca 2013 r. oddalił apelację wnioskodawcy S. S.A. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 8 marca 2012 r.,

oddalającego odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 marca 2011 r. odmawiającej zwrotu składek „z powodu niestwierdzenia nadpłaty”, a także zasądził od wnioskodawcy rzecz organu rentowego kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Pismem z dnia 23 lutego 2011 r. T. S.A. w upadłości, aktualnie jej sukcesor prawny S. S.A. (zwana dalej Spółką, wnioskodawcą lub skarżącą) zażądała od organu rentowego zwrotu nienależnie opłaconych składek na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowej (jednolity tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm., powoływanej dalej Ordynacja podatkowa) w związku z art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm., zwanej dalej ustawą systemową).

Zaskarżoną decyzją z dnia 23 marca 2011 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy zwrotu składek z powodu niestwierdzenia nadpłaty, argumentując, że żądanie Spółki pozbawione jest podstaw prawnych co do zasady, jak i co do wysokości, ponieważ dokonane przez Spółkę wpłaty przekazane tytułem zaległości składkowych zostały zaksięgowane na poczet nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne pracowników „zgodnie z planami podziału sum uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości obciążanych hipoteką”. W ten sposób zatrudniani pracownicy nabyli prawa z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, co znalazło „przeniesienie na wypłacane świadczenia krótkoterminowe oraz długoterminowe, a inni pracownicy otrzymali promesę świadczeń z ubezpieczenia społecznego”. Zgodnie z art. 72 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy systemowej, za nadpłatę uważa się kwotę nadpłaconych lub nienależnie zapłaconych składek z tytułu ubezpieczenia społecznego. Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych nie przedstawia definicji pojęcia nienależnie opłaconej składki. Według wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 maja 2010 r. (P 29/08), nienależnie opłacona składka nie stanowi składki wymierzonej w oparciu o zasady określone w art. 15-32 ustawy systemowej. W piśmiennictwie i praktyce uznaje się, że nienależne składki obejmują zarówno przypadki, w których istniała podstawa prawna świadczenia składkowego, ale

zostało ono spełnione w kwocie wyższej niż należna, jak również w razie opłacenia składek bez podstawy prawnej. Tymczasem podstawą prawną opłacenia przez wnioskodawcę składek na ubezpieczenie społeczne były należności wskazane w deklaracjach rozliczeniowych płatnika składek wynikających ze stosunków pracy łączących go z zatrudnianymi pracownikami. Zatem sporne należności składkowe były należnościami wynikającymi z obowiązku ubezpieczenia społecznego zatrudnianych pracowników. Obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników mają oparcie w art. 67 Konstytucji RP oraz art. 6 ustawy systemowej. Zgodnie z przepisami ustawy systemowej obowiązek opłacania składek spoczywa na pracodawcy. Zgodnie z punktem 124 decyzji Komisji Wspólnot Europejskich z dnia 23 października 2007 r. w sprawie pomocy Państwa C 23/06 (ex NN 35/06) udzielonej przez Polskę na rzecz producenta stali Grupy T. (Dz.U.U.E.L.2008.116.26, zwanej dalej decyzją KE), władze polskie powinny zwrócić się o zwrot bezprawnie otrzymanej pomocy przede wszystkim do przedsiębiorstw zależnych, czyli Huty B. Sp. z o.o. i B. Sp. z o.o., a do wnioskodawcy tylko w przypadku, gdy zwrot pomocy od przedsiębiorstw zależnych nie byłby już możliwy. Świadczy to, że twierdzenie wnioskodawcy zawarte we wniosku o zwrot składek jest co najmniej przedwczesne.

W odwołaniu wnioskodawca wniósł o zmianę tej decyzji przez stwierdzenie istnienia po jego stronie stanu nadpłaty z tytułu kwot nienależnie opłaconych składek w łącznej wysokości 11.410.561,31 zł, na którą składają się wpłaty: 9.926.744,50 zł z dnia 15 kwietnia 2008 r., 593.502,33 zł z dnia 20 stycznia 2009 r., 741.438,21 zł z dnia 4 maja 2009 r. oraz 148.876,27 zł z dnia 31 sierpnia 2009 r. Wniósł także o przeprowadzenie dowodów z następujących dokumentów: [...]. Według Spółki, faktycznie pierwotnym jej zobowiązaniem był obowiązek zapłaty składek wynikający ze stosunku pracy między wnioskodawcą a zatrudnionymi pracownikami, jednakże po wydaniu decyzji KE obowiązek ten przeszedł na spółki zależne od wnioskodawcy, czyli B. Sp. z o.o. w upadłości oraz Hutę B. Sp. z o.o. w upadłości. Organ rentowy podjął działania zmierzające do wyegzekwowania należności, o których mowa w decyzji KE od spółek zależnych, które zgłosił do masy upadłości obu tych spółek.

W odpowiedzi na odwołanie organ ubezpieczeń społecznych wniósł o jego oddalenie, argumentując, że sporne należności składkowe nie zostały nienależycie opłacone, ponieważ wynikały z obowiązku ubezpieczenia społecznego zatrudnianych pracowników (art. 6 i nast. ustawy systemowej). Decyzje wymiarowe nadal funkcjonują w obrocie prawnym, nie zostały wzruszone w żadnym trybie. Wszystkie wpłaty przekazywane tytułem zaległości składkowych zostały „przeksięgowane” na poczet nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne zatrudnianych pracowników, którzy nie mogą być wyłączeni z systemu ubezpieczeń społecznych.

Sąd Okręgowy oddalił odwołanie od zaskarżonej decyzji, wskazując, że decyzja KE ustaliła wysokość przyznanej bezprawnie pomocy publicznej w kwotach 20.761.643 zł, których zwrot powinien być dochodzony od Huty B. Sp. z o.o. (13.578115 zł) oraz od B. Sp. z o.o. (7.183.528 zł). Nieprawomocnym wyrokiem z dnia 17 maja 2011 r., T-1/08, Sąd pierwszej instancji w Luksemburgu stwierdził nieważność art. 3 ust. 1 decyzji KWE w zakresie, w jakim dotyczy on B. Sp. z o.o., tj. co do zwrotu przez tę spółkę kwoty 7.183.528 zł. Tym samym, zdaniem Sądu Okręgowego, aktualnie „pozostaje otwarta kwestia czy dopuszczalne będzie żądanie od B. Sp. z o.o. zapłaty powyższej kwoty. Do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia tej sprawy nie da się przewidzieć, który podmiot ostatecznie zostanie obciążony tym zobowiązaniem”.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację wnioskodawcy od tego wyroku, uzasadniając swoje rozstrzygnięcie inaczej niż Sąd pierwszej instancji. W ocenie Sądu drugiej instancji, zasadnicza kwestia w sprawie wymagała ustalenia, „czy wykazane w zaskarżonej decyzji i zapłacone przez Spółkę składki są nienależnie opłacone czy też nie w rozumieniu art. 72 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy systemowej, a nie na interpretowaniu postanowień decyzji KE”. W obrocie prawnym nadal funkcjonują i obowiązują decyzje wymiarowe określające stan zaległości Spółki z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne w związku z zatrudnieniem pracowniczym. Natomiast decyzja KE o zwrocie pomocy publicznej „w żaden sposób nie przekłada się na żądanie zwrotu należności z tytułu opłaconych składek. Komisja Europejska nie ma uprawnień do umorzenia zobowiązań przewidzianych w prawie krajowym względnie do

przenoszenia ich na inne podmioty, a więc nie może decydować o wygaśnięciu obowiązku zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne, bo ten wynika z przepisów ubezpieczeniowych i nie może przenosić tego obowiązku na inne podmioty. Podstawa ewentualnego roszczenia Spółki o zwrot nienależnie opłaconych składek zasadza się na przepisach prawa krajowego, w wymienionych uregulowaniach ustawy systemowej i nie ma nic wspólnego, jak tego chce apelujący, z art. 1 i 3 ust. 1 decyzji KE”.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że wnioskowane przez wnioskodawcę dowody z dokumentów nie miały żadnego wpływu na rozstrzygnięcie spornej kwestii i w konsekwencji uznał, że Sąd pierwszej instancji nie tyle pominął te dowody, ile uznał, że nie mają one znaczenia dla prawidłowego osądu sprawy. Nawet gdyby przyjąć prawną doniosłość decyzji KE Europejskiej, to nie może ona rodzić skutku w postaci wygaśnięcia obowiązku zapłaty składek.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, „nie można mówić o naruszeniu art. 91 ust. 3 Konstytucji RP w związku z art. 1 i 3 decyzji KWE przez naruszenie zasady pierwszeństwa prawa Unii Europejskiej przez co wnioskodawca próbuje antycypować skutki decyzji KWE w sprawie indywidualnej na grunt prawa krajowego. Powołany w apelacji wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 1999 r. C-224/97 w ogóle nie ma dla sprawy znaczenia, albowiem dotyczył innego stanu faktycznego i prawnego. Dlatego powoływanie go dla sugerowania istnienia sprzeczności nie jest zasadne. W rozpoznawanej sprawie żadna sprzeczność nie zachodzi, bowiem zobowiązanie krajowe z zakresu składek nie pozostaje w sprzeczności z ewentualnym obowiązkiem zwrotu pomocy”. Sąd Apelacyjny zgodził się ze stanowiskiem organu rentowego, że „w sprawie występują dwie należności: jedna z tytułu składek, zaś druga z tytułu zwrotu pomocy publicznej”. W tym znaczeniu wyrok T-1/08 stwierdzający nieważność art. 1 decyzji KE oraz art. 3 ust. 1 i 3 oraz art. 4 i 5 tej decyzji w części, w jakiej dotyczył B. Sp. z o.o., nie jest nową okolicznością w sprawie i nie ma wpływu na zobowiązanie krajowe z tytułu składek. Niewątpliwie ma on wpływ na samą decyzję KWE, ale nie narusza niezależnego obowiązku opłacenia składek przez ich płatnika, który wynika z polskiej ustawy systemowej. „Tym samym wniosek

apelującej nie był przedwczesny, słusznie został rozpatrzony w oparciu o przepisy krajowe tyle, że był po prostu niesłuszny”. Standardem jest powinność zwrotu podatków lub opłat pobranych niezgodnie z prawem unijnym, jednak w sprawie taka sytuacja nie zachodzi i z punktu widzenia tego postępowania nie ma znaczenia decyzja KE, jej interpretacja, ani też wyrok T-1/08. Wobec miarodajnego wykazania, że w sprawie nie występują składki nienależnie opłacone w rozumieniu przepisów krajowego porządku prawnego, wykluczone i bezpodstawne jest żądanie ich zwrotu.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie przepisów postępowania, w szczególności: 1/ art. 386 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie apelacji pomimo jej zasadności, 2/ art. 316 § 1 k.p.c. przez pominięcie decyzji KE i ocenę wniosku skarżącej, która nie uwzględnia istniejącego stanu prawnego na dzień wydania wyroku, 3/ art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez niewyjaśnienie podstawy prawnej zaskarżonego wyroku i ograniczenie uzasadnienia Sądu Apelacyjnego do stwierdzenia, że wniosek skarżącej jest bezpodstawny.

W skardze zarzucono też naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie: 1/ art. 91 ust. 3 Konstytucji RPw związku z art. 1 i 3 ust. 1 decyzji KE przez naruszenie zasady pierwszeństwa prawa UE i wydanie rozstrzygnięcia z pominięciem treści bezpośrednio skutecznych przepisów tej decyzji, co skutkowało przyjęciem przez Sąd Apelacyjny, że decyzja KE w żaden sposób nie przekłada się na żądanie zwrotu należności z tytułu opłaconych składek, 2/ art. 1 i 3 ust. 1 decyzji KE w związku z art. 72 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej przez przyjęcie, że decyzja ta nie wywołała z dniem upływu terminu na jej wykonanie, tj. z dniem 28 lutego 2008 r., skutku w postaci wygaśnięcia po stronie skarżącej zobowiązania z tytułu składek, 3/ art. 1 i 3 ust. 1 decyzji KWE w związku z art. 288 akapit 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2, zwanego dalej TUE) przez odmowę przyznania prawnej doniosłości decyzji KE i przyjęcie, że istnieją dwie niezależne od siebie należności: jedna z tytułu składek, zaś druga z tytułu zwrotu pomocy publicznej.

Zdaniem skarżącego, w istniejącej potrzebie wykładni art. 1 i 3 ust. 1 decyzji KWE budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w

orzecznictwie sądów, czego dowodzi rozbieżne orzecznictwo sądowe wydawane na podstawie tych przepisów, a także odmienna ich interpretacja prezentowana przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz służby Komisji Europejskiej. Z jednej strony Sąd Rejonowy w K. w postanowieniu z dnia 22 stycznia 2010 r., uznał bezpośredni skutek art. 1 i 3 ust. 1 decyzji KWE i na ich podstawie w dokonał zmian na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, dokonując stosownej redukcji wierzytelności przysługującej organowi rentowemu. Odmienne stanowisko, zbieżne z poglądem Sądu Apelacyjnego, prezentuje postanowienie Sądu Rejonowego w K. z dnia 21 września 2011 r., w którym sąd oddalił sprzeciw od listy wierzytelności w ramach postępowania upadłościowego B. Sp. z o.o., którego podstawę miała stanowić decyzja KWE.

Ponadto w sprawie występują istotne zagadnienia prawne: 1/ czy art. 1 i 3 ust. 1 decyzji KWE w związku z art. 288 akapit 4 TUE „z dniem upływu terminu na jej wykonanie, tj. z dniem 28 lutego 2008 r., są przepisami bezpośrednio skutecznymi, co pozwala: podmiotom prywatnym na powoływanie się na treść tych przepisów w celu dochodzenia roszczenia, a sądom krajowym na oparcie się na treści tych przepisów przy wydawaniu rozstrzygnięć?, 2/ czy zasady konstytucyjne prawa UE, tj. zasada pierwszeństwa i zasada bezpośredniego skutku, znajdują zastosowanie w odniesieniu do art. 1 i 3 ust. 1 decyzji KWE nakazujących windykację kwot pomocy od Huty B. Sp. z o.o. oraz B. Sp. z o.o. i czy mają ten skutek, że istniejące decyzje wymiarowe (dotyczące składek) adresowane do skarżącego powinny być tym samym pominięte, jako niezgodne z obowiązkiem wynikającym z art. 1 i 3 ust. 1 decyzji KWE?, 3/ czy, na skutek uznania istniejącego (w wyniku braku efektywnej egzekucji) zadłużenia wobec wierzycieli publicznoprawnych za przejaw niedozwolonej pomocy publicznej, powstają dwa niezależne zobowiązania, tj. zobowiązanie z tytułu zwrotu pomocy publicznej oraz zobowiązanie z tytułu istniejącego zadłużenia (składek), czy też jest to tożsame zobowiązanie?, 4/ jaki jest wpływ na status prawny oraz wysokość zobowiązania z tytułu składek uznanie tego zobowiązania (z uwagi na jego nieefektywną egzekucję) za formę pomocy publicznej, oraz czy zapłata zobowiązania z tytułu pomocy publicznej wpływa na istnienie i wysokość zobowiązania z tytułu składek?”

W ocenie skarżącego, art. 1 i art. 3 ust. 1 decyzji KE „rodzi określone konsekwencje dla organów krajowych, w postaci wygaśnięcia jego zobowiązania z tytułu składek w wysokości, w jakiej jest ono równe kwocie przyznanej pomocy publicznej w momencie upływu terminu na wykonanie decyzji KE”. Zgodnie z zasadą pierwszeństwa stosowania prawa unijnego, jeżeli decyzji wymiarowych określających zobowiązanie skarżącego z tytułu składek na ubezpieczenie nie da się pogodzić z treścią bezpośrednio skutecznych przepisów decyzji KE (art. 1 i art. 3 ust. 1), konieczna jest odmowa uwzględnienia decyzji wymiarowych, które muszą ustąpić miejsca bezpośrednio skutecznym przepisom prawa wspólnotowego.

W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z obowiązkiem rozstrzygnięcia o kosztach procesu za postępowanie wywołane wniesieniem skargi kasacyjnej, w tym o kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Alternatywnie domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości oraz jego zmiany przez zmianę zaskarżonej decyzji i stwierdzenie istnienia po stronie skarżącej stanu nadpłaty z tytułu kwot nienależnie opłaconych składek w łącznej wysokości 11.411.561,31 zł wraz „z odsetkami podatkowymi za okres od dnia dokonania nienależnych wpłat do dnia zapłaty” i zasądzenia od strony pozwanej na rzecz odwołującej się kosztów postępowania kasacyjnego według norm prawem przepisanych.

Postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2014 r. Sąd Najwyższy zwrócił się do Prokuratora Generalnego o zajęcie na piśmie stanowiska w przedmiocie skargi kasacyjnej, a także o sprawie zawiadomił Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, uznając jego udział w sprawie za potrzebny oraz odroczył rozprawę do czasu rozstrzygnięcia przez powiększony skład Sądu Najwyższego zagadnienia prawnego w sprawie II UZP 1/14.

W piśmie z dnia 19 maja 2014 r. Prokurator Generalny uznał że skarga kasacyjna Spółki jest uzasadniona, chociaż nie wszystkie argumenty w niej zawarte „zasługują na poparcie”. W szczególności zasadny jest zarzut skargi naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., ponieważ Sąd Apelacyjny nie dokonał szczegółowej analizy decyzji KE „pod kątem jej charakteru

prawnego czy jej obowiązywania, mimo że nieprawomocnym wyrokiem w sprawie T-1/08, została stwierdzona nieważność art. 1 decyzji KWE, a także jej art. 3 ust. 1 i 3 oraz art. i 5 w zakresie dotyczącym B. sp. z o.o.” Lakoniczne uzasadnienie w kwestii ewentualnego zastosowania prawa unijnego, które zostało ograniczone do stwierdzenia, że kwestie unijne „nie mają w niniejszej sprawie znaczenia”, uniemożliwia ocenę zasadności podniesionych zarzutów kasacyjnych. W konsekwencji, w ocenie Prokuratora Generalnego, zarzut naruszenia prawa materialnego „jest zasadny w zakresie, w jakim Sąd drugiej instancji nie poczynił ustaleń stanowiących podstawę wydania zaskarżonego wyroku”.

Takie stanowisko Prokuratora Generalnego podzielił skarżący, który w piśmie z dnia 10 czerwca 2014 r. podtrzymał w całości argumentację zawartą we wniesionej skardze kasacyjnej. Równocześnie skarżący na podstawie 267 ust. 3 TUE wniósł o odroczenie wydania orzeczenia i zwrócenie przez Sąd Najwyższy do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami prejudycjalnymi: 1/ „czy przepisy art. 1 i 3 ust. 1 decyzji Komisji Wspólnot Europejskich (...) w zw. z art. 288 ak. 4 TFUE z dniem upływu terminu na jej wykonanie, tj. z dniem 28 lutego 2008 r., są przepisami bezpośrednio skutecznymi, co pozwala: (i) podmiotom prywatnym na powoływanie się na treść tych przepisów w celu dochodzenia roszczenia, (ii) sądom krajowym na oparcie się na treści tych przepisów przy wydawaniu rozstrzygnięć?”, 2/ „Czy zasady konstytucyjne prawa UE, tj. zasada pierwszeństwa i zasada I bezpośredniego skutku, znajdują zastosowanie w odniesieniu do art. 1 i 3 ust. 1 Decyzji KE nakazujących windykację kwot pomocy od Huty B. Sp. z o.o. Oraz B. Sp. z o.o. I czy mają ten skutek, że istniejące decyzje wymiarowe (dotyczące składek) adresowane do strony powodowej S. S.A. Powinny być tym samym pominięte, jako niezgodne z obowiązkiem wynikającym z art. 1 i 3 ust. 1 Decyzji KE?”, 3/ „Czy, na skutek uznania istniejącego (w wyniku braku efektywnej egzekucji) zadłużenia wobec wierzycieli publicznoprawnych za przejaw niedozwolonej pomocy publicznej w świetle przepisów prawa UE (w tym Decyzji KE), powstają dwa niezależne zobowiązania, tj. zobowiązanie z tytułu zwrotu pomocy publicznej oraz zobowiązanie z tytułu istniejącego zadłużenia (składek), czy też jest to tożsame zobowiązanie?”, 4/ „Jaki jest w świetle przepisów prawa UE (w tym Decyzji KE),

wpływ na status prawny oraz wysokość zobowiązania z tytułu składek uznanie tego zobowiązania (z uwagi na jego nieefektywną egzekucję) za formę pomocy publicznej, oraz czy zapłata zobowiązania z tytułu pomocy publicznej wpływa na istnienie i wysokość zobowiązania z tytułu składek?”

W piśmie z dnia 22 września 2014 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta uznał, że w sprawie nie występuje problem istnienia dwóch odrębnych należności, którymi jest jedna należność z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne. Organ rentowy nie jest uprawniony do uzyskania należności z tego samego tytułu prawnego „dwukrotnie od różnych przedsiębiorców (zarówno od skarżącej Spółki, jak również od spółek zależnych Huty B. Sp. z o.o. i B. Sp. z o.o.), co jest sprzeczne z intencją Komisji Europejskiej wyrażoną w punkcie 98 decyzji KE”. Zwrot pomocy publicznej powinien polegać na uiszczeniu przez zależne spółki należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, za których zapłatę zgodnie z prawem krajowym odpowiada skarżący. Równocześnie jednak twierdzenie skarżącej, że „udzielenie pomocy w sposób pośredni jest równoznaczne z wygaśnięciem po jej stronie zobowiązania wynikającego z prawa krajowego (decyzji wymiarowych) nie ma żadnych podstaw prawnych”. Zasada pierwszeństwa prawa unijnego nad krajowym zakłada pominięcie lub odmowę stosowania normy prawa krajowego, „co nie jest równoznaczne z wygaśnięciem tej normy i wynikającego z niej zobowiązania”. Ponadto z decyzji KE nie wynika, aby uchylała ona zobowiązania publicznoprawne z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. Decyzja ta ingeruje w prawo krajowe „przez zmianę podmiotu zobowiązanego do zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne, tj. spółki zależne zamiast skarżącego, i określiła wysokość składek, jakie mają zapłacić te podmioty, nie jest to jednak równoznaczne ani z definitywnym wygaśnięciem zobowiązań skarżącej Spółki z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ani z istnieniem dwóch należności - jednej z tytułu składek, drugiej zaś z tytułu zwrotu pomocy publicznej”. W sprawie zachodzi nie tyle sprzeczność pomiędzy prawem krajowym a unijnym, a ścisła zależność pomiędzy wykonaniem decyzji KE a wykonaniem decyzji wymiarowych wydanych przez ZUS. Z likwidacji B. Sp. z o.o. oraz postępowania likwidacyjnego w stosunku do Huty B. Sp. z o.o., bezprawnie wypłacona jej pomoc publiczna powinna być

wpisana na listę wierzytelności wobec tego beneficjenta tej niedozwolonej pomocy. „Wpisanie wierzytelności ZUS na listę wierzytelności BA i HB, a następnie likwidacja tych spółek stanowiłoby wykonanie ww. decyzji Komisji z 2007 r.” W takim przypadku, nie byłoby przeszkód do stosowania przepisów krajowych (nie byłoby potrzeby dalszego stosowania zasady pierwszeństwa prawa unijnego nad krajowym), a w konsekwencji skarżąca Spółka byłaby podmiotem zobowiązanym do zapłaty zaległych składek na ubezpieczenia społeczne. Przyjęcie odmiennej interpretacji „skutkowałoby brakiem opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne i pozbawienie ubezpieczonych prawa do zabezpieczenia społecznego”. Zobowiązanie z tytułu składek i jego wysokość wynikają z prawa krajowego, zaś prawo unijne (decyzja KE) o nałożeniu obowiązku zwrotu pomocy publicznej, (której udzielenie jest związane z tymi składkami) doprowadziła do zmiany podmiotu zobowiązanego do zapłaty składek (na faktycznych beneficjentów pomocy, innych niż podmiot zobowiązany do zapłaty składek na gruncie prawa krajowego). Decyzja KE nakazująca zwrot pomocy może ingerować w prawo krajowe tylko w takim zakresie, w jakim wymaga tego jej skuteczne wykonanie, „co wynika z innej naczelnej zasady prawa unijnego, jaką jest proporcjonalność. Skutek w postaci braku opłacenia składek z tytułu ubezpieczeń społecznych (a więc brak zabezpieczenia społecznego pracowników wynikający z braku opłacenia składek przez podmiot do tego zobowiązany prawem krajowym) byłby nieproporcjonalny w stosunku do celów tej decyzji (przywrócenie normalnych warunków konkurencji poprzez zwrot pomocy od jej faktycznego beneficjenta)”.

Równocześnie orzeczenie wyrokiem Sądu w sprawie T-1/08 nieważności art. 1 decyzji KE w całości (bez zastrzeżenia, że odnosi się to wyłącznie do B. Sp. z o.o.), może oznaczać, że Komisja w ogóle nie ustaliła istnienia pomocy publicznej i w konsekwencji nie jest możliwe nałożenie obowiązku zwrotu pomocy na żaden z podmiotów, którego dotyczy decyzja. W tym kierunku Prezes UOKiK wystąpił do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o stosowną interpretację wymienionego wyroku. Niezależnie od tego, w opinii Prezesa UOKiK, skarżąca Spółka, „jako podmiot pierwotnie zobowiązany do uiszczenia przedmiotowych składek z tytułu ubezpieczeń społecznych powinna uiścić je w części, w jakiej do ich zapłaty została zobowiązana w decyzji KWE B. Sp. z o.o.” Natomiast w

odniesieniu do Huty B. Sp. z o.o. istnieją dwie możliwości, uzależnione od interpretacji przez TS UE wyroku w sprawie T-1/08, albo część składek, która nie zostanie odzyskana w toku postępowania likwidacyjnego tej spółki (HB), powinna zostać zaspokojona przez pierwotnego zobowiązanego, tj. skarżącą Spółkę, albo zaległe składki na ubezpieczenia społeczne obciążały wyłącznie stronę skarżącą.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie i dla porządku należało uznać za bezpodstawny i nieusprawiedliwiony wniosek o skierowanie do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej sformułowanych przez skarżącego płatnika składek pytań prejudycjalnych, ponieważ pierwszeństwo i bezpośredni skutek prawny norm prawa wspólnotowego w razie ich kolizji z przepisami krajowego porządku prawnego nie budzi żadnych kontrowersji, a ponadto wyjaśnienie sformułowanych zagadnień nie jest niezbędne dla wyrokowania w przedmiotowej sprawie (w rozumieniu art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - TUE). Przed wszystkim z art. 288 akapitu drugiego tego Traktatu wynika, że tylko rozporządzenie ma zasięg ogólny (abstrakcyjny), wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich. Natomiast decyzja o naruszeniu wspólnotowych zasad przyznawania pomocy państwowej lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie (art. 87 Traktatu o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej, Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2, zwanego dalej TWE i art. 107 ust. 1 TUE), jest zindywidualizowanym aktem prawa wspólnotowego skierowanym do konkretnego Państwa Członkowskiego, która znosi tę pomoc i obliguje konkretne Państwo do odzyskania od jej adresatów (beneficjentów) określonych kwot bezprawnie uzyskanej pomocy publicznej w wyznaczonym terminie (art. 88 ust. 2 TWE i art. 108 ust. 2 TUE). Zgodnie z art. 288 akapitem czwartym TUE, decyzja wiąże w całości co do rezultatu, sposobów i metod jego osiągnięcia jej celów, które mogą podlegać europejskiej kontroli sądowej, ale decyzja, która wskazuje adresatów, wiąże tylko tych adresatów. Komisja Europejska może wnieść do Trybunału Sprawiedliwości UE tzw. skargę bezpośrednią na niewykonanie lub nienależyte wykonanie decyzji

przez państwo członkowskie (art. 88 ust. 2 TWE i art. 108 ust. 2 TUE). Natomiast Państwo członkowskie oraz każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść skargę sądową na decyzję, której jest adresatem lub która dotyczy jej bezpośrednio i indywidualnie (art. 263 akapit 1 i 4 TUE).

Adresatami powoływanej decyzji KE są Państwo (Polska) oraz beneficjenci środków pomocy publicznej bezprawnie przyznanej producentowi stali Grupie T., tj. jej spółki zależne, tj. Huta B. Sp. z o.o. (dalej HB) oraz B. Sp. z o.o. (dalej BA), proporcjonalnie do faktycznie otrzymanej przez te podmioty pomocy. Z decyzji tej wynikało, że z tytułu niedozwolonej pomocy publicznej, która umożliwiła działalność wymienionym spółkom, a miała wynikać z braku egzekucji od TB składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, Polsce przysługuje zwrot 13.578.115 PLN od HB oraz 7.183.528 PLN od BA.

Polska nie domagała się stwierdzenia nieważności decyzji KE, poprzestając w procesach przed sądami luksemburskimi na „peryferyjnym” statusie procesowym interwenienta, natomiast decyzję zaskarżyli: płatnik zaległych składek oraz beneficjenci pomocy publicznej uznanej za bezprawną. Po prawomocnym stwierdzeniu częściowej nieważności decyzji KE w zakresie, w jakim dotyczyła ona beneficjenta BA w kwocie 7.183.528 PLN, z powodu nieudowodnienia przez KE przesłanek uznania spornej pomocy publicznej za bezprawną (wyrokiem Sądu Unii Europejskiej z dnia 17 maja 2011 r., T-1/08, utrzymanym w mocy wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 21 marca 2013 r., C-405/11P), jedynym podmiotem zobowiązanym do zwrotu Państwu spornej części pomocy publicznej w kwocie 11.411.561,31 zł pozostała HB. Inni skarżący, tj. TB oraz HB cofnęli skargi. W konsekwencji decyzja KE wiąże w całości jej zobowiązanego adresata HB, co na gruncie krajowego porządku prawnego oznacza, że ten beneficjent nie może skutecznie bronić się zarzutem wykonania nakazanego zwrotu niedozwolonej pomocy publicznej, polegającym na wyegzekwowaniu przez ZUS od płatnika zaległych składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Skarżący sukcesor płatnika składek nie był adresatem niezaskarżonej („utrzymanej w mocy”) decyzji KE o zwrocie Polsce pomocy publicznej przez spółkę zależną (HB), co oznacza, że skarżący nie może zasadnie powoływać się na moc wiążącą tej decyzji w obszarze polskiego prawa ubezpieczeń społecznych w

zakresie obowiązku płatnika składek do uregulowania zaległości składkowych za jego ubezpieczonych pracowników, którego decyzja o zwrocie Polsce niedozwolonej pomocy publicznej nie dotyczy, nie znosi ani nie modyfikuje.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest wymienionym (nazwanym) adresatem decyzji KE, a w postępowaniach przed sądem europejskim pierwszej instancji oraz Trybunałem Sprawiedliwości UE Polskę reprezentowali pełnomocnicy Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. ZUS jest wprawdzie państwową jednostką organizacyjną, ale dysponuje autonomiczną osobowością prawną (art. 66 ust. 1 ustawy systemowej) i gospodaruje tylko własnym mieniem oraz prowadzi samodzielną gospodarkę finansową w ramach posiadanych środków (art. 77 ust. 1 tej ustawy). Z tego punktu widzenia ZUS nie jest Państwem ani *statio fisci* Skarbu Państwa - wykonawcy decyzji KE, która nie wskazała polskiego organu ubezpieczeń społecznych jako adresata decyzji KE, ale „władze polskie” zobowiązane do odzyskania zwrotu niedozwolonej pomocy publicznej.

Pomimo to Sąd Najwyższy uznał, że skoro to wierzyciele publicznoprawni wskutek zaniechania egzekucji wierzytelności doprowadzili do stwierdzenia „deliktowej” pomocy publicznej według prawa wspólnotowego, to władze polskie mogą wykonać decyzję o zwrocie bezprawnej pomocy publicznej przez lub na rzecz państwowej jednostki organizacyjnej - polskiego organu ubezpieczeń społecznych (ZUS), którego uchybienia doprowadziły do ujawnionego w decyzji KE naruszenia zasad wspólnego rynku. Oznacza to, że ZUS nie może domagać się ponownie (po raz drugi) składek, które wcześniej wyegzekwował od skarżącego sukcesora prawnego płatnika składek, ale polski organ ubezpieczeń społecznych powinien (ma obowiązek) rozliczyć bezprawną pomoc publiczną odzyskaną od jej beneficjentów, niebędących płatnikami spornych składek, w ramach jednego krajowego obowiązku składkowego.

Przedmiot decyzji KE wydanej na podstawie przepisów wspólnotowego prawa ochrony wspólnego rynku i konkurencji, wskazuje, że decyzja ta nie dotyczyła, nie rozstrzygała ani nie wpływała na stosunki wynikające z polskiego prawa ubezpieczeń społecznych, których ten indywidualny akt prawa wspólnotowego nie naruszał, w tym nie unicestwiał skutków prawnych krajowych decyzji wymiarowych oraz skutecznej egzekucji zaległości składkowych z masy

upadłości wyłącznie zobowiązanego płatnika składek na polskie ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Potencjalny obowiązek zwrotu całości lub części wyegzekwowanych zaległości składkowych powstałby tylko wtedy, gdyby ZUS uzyskał od wykonawcy decyzji KE, tj. od Polski albo sam odzyskał jakiegokolwiek kwoty ze zwróconej Państwu niedozwolonej pomocy publicznej przez aktualnie jednego beneficjenta tej pomocy, tj. od spółki zależnej HB. Tylko w takiej sytuacji ujawniłaby się nadpłata składek za tych samych ubezpieczonych w tych samych okresach ubezpieczenia, w których powstały zaległości składkowe, a polski organ ubezpieczeń społecznych miałby obowiązek zarachowania tej „superaty” składkowej i rozliczenia kwot uzyskanych ze zwrotu Państwu niedozwolonej pomocy publicznej na poczet wyegzekwowanych zaległości składkowych lub składek bieżących na pracownicze ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w wysokości równej środkom uzyskanym ze zwrotu bezprawnej pomocy publicznej. Podstawą prawną i uzasadnieniem takich potencjalnych „rozliczeń” składkowych nie byłaby jednak decyzja KE ani jej wykonanie, ale polski porządek prawa ubezpieczeń społecznych, z którego wynika, że ten sam obowiązek składkowy nie może być realizowany przez pobranie lub przyjęcie ze zwrotu niedozwolonej pomocy publicznej składek w „podwójnej” wysokości lub wyższej wysokości aniżeli wynika z przepisów polskiego prawa ubezpieczeń społecznych, które określają imperatywne stopy procentowe składek na polskie ubezpieczenia społeczne i zdrowotne (art. 22 ust. 1 ustawy systemowej).

W opisanych złożonych uwarunkowaniach prawnych istotne jest to, że decyzja KE została wydana na podstawie i w obszarze wspólnotowego prawa wolnego rynku oraz ochrony konkurencji. W tym zakresie decyzja odwołuje się do art. 88 ust. 2 akapitu pierwszego TWE, art. 62 ust.1a Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz protokołu nr 8 do Traktatu w sprawie restrukturyzacji polskiego hutnictwa żelaza i stali. Oznacza to, że wiążący walor prawny decyzji KE dotyczy wymienionego w niej obszaru prawnego, który należy do przedmiotowo wyłącznych kompetencji UE stanowienia prawa wspólnotowego w zakresie wspólnego rynku i przeciwdziałania nieuczciwej konkurencji na wspólnotowych rynkach wewnętrznych (art. 3 TUE). Natomiast decyzja KE o zwrocie bezprawnej pomocy publicznej nie narusza ani nie modyfikuje innych, w tym krajowych

stosunków prawnych, które nie oddziałują na ochronę wspólnego rynku ani zakłócanie lub groźbę zakłócania konkurencji na tym rynku (art. 87 ust. 1 TWE). W tym zakresie istotne jest to, że krajowe systemy ubezpieczeń społecznych krajów Unii Europejskiej pozostają w wyłącznej kompetencji państw członkowskich (art. 3 - 5 TUE *a contrario*), co łącznie oznacza, że decyzja KE o zwrocie Państwu bezprawnie udzielonej pomocy publicznej zmierzająca do ochrony konkurencji na europejskim rynku wspólnotowym nie ma pierwszeństwa, mocy wiążącej ani waloru bezpośredniej skuteczności względem „autonomicznego” do regulacji wspólnotowych polskiego prawa ubezpieczeń społecznych. W szczególności z decyzji KE ani wprost, ani pośrednio nie wynika zwolnienie skarżącego sukcesora płatnika składek na polskie pracownicze ubezpieczenia społeczne i zdrowotne z obowiązku zapłaty zaległych składek ani tytuł prawny umorzenia tych należności albo przeniesienie obowiązku składkowego płatnika składek na inne podmioty i to niebędące płatnikami wymierzonych zaległych składek, które ZUS wyegzekwował od ich płatnika.

W sprawie nie występuje problem „podwójnych” lub zawyżonych składek na polskie ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, które nie była przedmiotem decyzji KE o zwrocie Państwu bezprawnie udzielonej pomocy publicznej pomocy „na działalność operacyjną” przez jej beneficjentów, niebędących płatnikami zaległych składek na ubezpieczenie społeczne, choćby bezprawnie uzyskana pomoc publiczna stanowiła finansowo „operacyjną” równowartość zaległych i wyegzekwowanych składek od ich płatnika. Wprawdzie niedozwolona pomoc publiczna wynikała z zaniechania egzekucji należności publicznoprawnych, co doprowadziło do stworzenia możliwości prowadzenia gospodarczej przez spółki zależne od grupy TB, ale obowiązek zwrotu nie dotyczy należności publicznoprawnych, ale zwrotu korzyści uzyskanych przez beneficjentów takiej pomocy, która umożliwiła im prowadzenie działalności gospodarczej. Decyzja KE o obowiązku zwrotu Państwu opisanej niedozwolonej pomocy publicznej udzielonej jej beneficjentom nie wyłącza ani nie unicestwia obowiązku zapłaty lub egzekucji zaległości składkowych na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne od wyłącznego płatnika tych należności, którym był skarżący pracodawca (art. 6 ust. 1, art. 16 i 17 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Oznacza to, że płatnik składek na

ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ustawowo zobligowany do zapłaty zaległości składkowych nie może zasadnie ani skutecznie powoływać się na decyzję KE o zwrocie Państwu pomocy publicznej, tj. na akt prawa wspólnotowego z zakresu ochrony wspólnego rynku i przeciwdziałania nieuczciwej konkurencji, z którego nie wynikała podstawa prawna ani uzasadnienie zwrotu składek płatnikowi wyegzekwowanych od niego zaległości składkowych na pracownicze ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, ani tytuł prawny do ich umorzenia lub przeniesienie (konwersja) obowiązku składkowego na beneficjentów bezprawnie udzielonej pomocy publicznej, którzy nie byli płatnikami zaległych składek za pracowników skarżącego. W wymienionych zakresach decyzja KE nie narusza, nie znosi, nie modyfikuje ani nie pozostaje w kolizji z polskim porządkiem prawa ubezpieczeń społecznych.

Wprawdzie po wyegzekwowaniu zaległych składek z masy upadłości płatnika składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne polski (TB) organ ubezpieczeń społecznych (ZUS) zgłosił także w postępowaniu likwidacyjnym prowadzonym wobec aktualnie jedynego beneficjenta pomocy publicznej (HB) wierzytelności wynikające z decyzji KE, ale możliwości uzyskania takiego zaspokojenia są minimalne (według pełnomocników ZUS wynoszą zaledwie ok. 2% i to dopiero w trzeciej kategorii i kolejności zaspokojenia). Gdyby doszło do obiektywnej niemożności wykonania decyzji KE w pozostałym lub jakimkolwiek zakresie od postawionego w stan upadłości beneficjenta niedozwolonej pomocy publicznej, to ubezpieczeni w polskim systemie ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych nie powinni być w jakimkolwiek zakresie pozbawieni uprawnień wynikających z opłacenia składek lub skutecznego wyegzekwowania zaległości składek od ich płatnika, których równowartości Państwo nie odzyskuje od beneficjentów niedozwolonej pomocy publicznej. Wykluczona jest tego rodzaju „skuteczność” indywidualnej decyzji KE o zwrocie niedozwolonej pomocy publicznej, która mogłaby prowadzić do choćby potencjalnego naruszenia ochrony przysługującej ubezpieczonym z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych.

Wynikający z decyzji KE zwrot Polsce bezprawnie udzielonej pomocy publicznej wynikającej z braku lub zaniedbań terminowej egzekucji składek na

ubezpieczenia społeczne i zdrowotne nie stanowi „drugiej” lub zawyżonej składki, ponieważ ZUS na gruncie krajowych (polskich) przepisów prawa ubezpieczeń społecznych nie może dochodzić „podwójnej” składki ani w wyższej wysokości niż wynika to z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych i to od podmiotów niebędących płatnikami wyegzekwowanych zaległych składek. Wprawdzie podłożem bezprawnie udzielonej pomocy publicznej było zaniechanie terminowego egzekwowania przez podmioty publicznoprawne, w tym ZUS, należności publicznoprawnych, w tym zaległych składek na pracownicze ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, ale równocześnie przedmiotem decyzji KE o zwrocie Państwu niedozwolonej pomocy publicznej nie były te składki, ale ich finansowa równowartość operacyjna, która wskutek stwierdzonych decyzją KE antykonkurencyjnych zaniechań stanowiła kapitał umożliwiający prowadzenie działalności gospodarczej przez beneficjenta bezprawnej pomocy publicznej, która została uznana za niezgodną z zasadami wspólnego rynku w zakresie, w jakim pozyskanie tego operacyjnego kapitału niekorzystnie wpływało na wymianę handlową (art. 87 ust. 1 TWE). Równocześnie decyzja KE nie narusza polskiego prawa ubezpieczeń społecznych, nie modyfikuje zobowiązania składkowego skarżącego płatnika składek ani nie zmienia podmiotów konkretnych indywidualnych stosunków ubezpieczeń społecznych. Decyzja ta nie wiąże poza obszarem europejskiego prawa ochrony zasad wspólnego rynku i przeciwdziałania konkurencji oraz poza przedmiotem jej indywidualnych rozstrzygnięć miarodajnych (wiązących) tylko jej adresatów (art. 288 TUE). Oznacza to, że decyzja KE o zwrocie Państwu (Polsce) bezprawnie udzielonej pomocy publicznej z tytułu naruszenia ochrony konkurencji oraz zasad wspólnego rynku, wynikająca z braku lub zaniedbań egzekucji należności składkowych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, nie zwalnia płatnika zaległych składek na pracownicze ubezpieczenia społeczne i zdrowotne z obowiązku składkowego, nie umarza zaległych ani wyegzekwowanych składek, ani nie przenosi zobowiązania składkowego na beneficjentów bezprawnie uzyskanej pomocy publicznej, którzy nie byli płatnikami zaległych składek, choćby od ekonomicznej równowartości tego kapitału orzeczono zwrot Polsce niedozwolonej pomocy publicznej udzielonej jej beneficjentom.

Warto sygnalizować, że wyrokiem z dnia 21 marca 2013 r., C-405/11P, TS UE oddalił odwołanie KE od wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 17 maja 2011 r., T-1/08, orzekającego nieważność decyzji KE w zakresie dotyczącym spółki zależnej BA ze względu na niewykazanie prawidłowo istnienia niedozwolonej pomocy państwa (pkt 96 wyroku Sądu pierwszej instancji). Tylko ze względu na cofnięcie skarg przez TB i HB nie doszło do potencjalnego stwierdzenia nieważności decyzji KE w całości, z czego mógłby wynikać całkowity brak obowiązku zwrotu Państwu kontrowersyjnie ocenionej pomocy publicznej oraz potrzeba weryfikacji kontrowersji prawnych sformułowanych w skardze kasacyjnej.

Decyzja KE nie znosi obowiązku zapłaty zaległych składek przez ich płatnika, a także nie przenosi zobowiązania składkowego na podmioty niebędące płatnikami zaległych składek. Tylko w przypadku, gdyby ZUS uzyskał od Polski, lub sam odzyskał jakiegokolwiek kwoty bezprawnej pomocy publicznej od jej beneficjenta, tj. aktualnie spółki HB, powstałby problem „zawyżonych” składek z tytułu tego samego obowiązku składkowego i potencjalne roszczenie skarżącego płatnika o zwrot nadpłaconych składek (art. 72 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), gdyby ZUS z urzędu nie rozliczył zrealizowanej w taki sposób „superaty składkowej”.

Mając powyższe na uwadze należało uznać, że zaskarżony wyrok ostatecznie odpowiada prawu, ponieważ Sąd Apelacyjny prawidłowo uznał, iż decyzja KE o zwrocie bezprawnie udzielonej pomocy publicznej podjęta na podstawie wspólnotowego prawa ochrony wolnego rynku i przeciwdziałania konkurencji (art. 87 ust. 1 i art. 88 ust. 2 TWE) nie uzasadnia żądania zwrotu wyegzekwowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaległości składkowych. Z tej decyzji nie wynikało dla jej adresatów (art. 288 akapit czwarty TUE) wygaśnięcie obowiązku składkowego ani przeniesienie go na podmioty niebędące płatnikami zaległych składek, które zostały wyegzekwowane z masy upadłości płatnika zaległych składek. Skoro zaległości składkowe zostały prawidłowo wymierzone i wyegzekwowane od wyłącznego ich płatnika, to bezpodstawne i chybione okazały się pozostałe kasacyjne zarzuty naruszenia art. 316 § 1, art. 386 § 1 i art. 328 § 2 k.p.c., a także art. 72 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy oddalił niemającą usprawiedliwionych podstaw skargę kasacyjną w zgodzie z art. 398¹⁴ k.p.c., orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 k.p.c.